

Jože Ževart

INTERVJU

Intervjuvala Ana Kladnik / november 2002

JOŽE ŽEVART JE DIPLOMIRAL NA ODDELKU ZA MONTANISTIKO FNT V LJUBLJANI. PREDSEDNIK ŠŠK-ja JE BIL V ŠTUDIJSKEM LETU 1970/71. DANES JE ZAPOSLEN NA INŠPEKTORATU RS ZA OKOLJE IN PROSTOR.

PROBLEM JE RAZPOREDITI DELO IN NAJTI PRAVE LJUDI

KAKO STE SE SEZNANILI Z DELOM KLUBA?

Preko plakatov, obvestil ...

Gimnazijci, ki so se vozili v Celje, so se med sabo poznali. Takrat je bilo okrog 60 študentov, ko so se pridružili še velenjski gimnazijci, pa je klub štel 90 študentov, nekaj jih je bilo še iz Koroške (mislinjsko, slovenjgraško okolje). Leta 1971/72 jih je bilo že okoli 130 ali še več. Iz tega je sledil čisto drugačen koncept dela v klubu. Povezanost med starejšo in mlajšo generacijo, se pravi celjsko in velenjsko, je bila manjša.

Jaz s prvo in drugo generacijo gimnazijcev nisem imel težav, saj sem bil tri leta z njimi v Velenju, kjer sem hodil v srednjo šolo.

KAKO SO SI SLEDILE AKCIJE KLUBA?

Najprej je bil sestanek kluba, nato brucovanje, šele kasneje akademski ples. Brucovanja so bila v Ljubljani, z 'Mariborčani' smo se srečevali v Velenju. Takrat jih še ni bilo veliko in nihče ni razmišljal o posebnem mariborskem oddelku.

Akademski ples smo imeli v lastni režiji – šank in kuhinja sta bila naše delo, glasbo smo pa najeli. Ples se je odvijal na osnovni šoli MPT. Tudi pospravljali smo sami.

Era in Vino Šmartno sta dala nekaj pijače ali pa jedače, kakšne kranjske. Program na akademskem plesu smo prinesli iz Ljubljane, povzeli smo skok čez kožo, ki so ga pripravljali študentje montanisti. Tu je bilo Zeleno carstvo, častna tablica, v programu je bilo tudi nekaj družbene kritike, odpirale so se razne aktualne teme itd.

KJE STE SE ZBIRALI?

Ko sem bil prvo leto študent, smo imeli mesečne sestanke v Ljubljani Pod lipo. Jeseni smo začeli s pripravami na brucovanje, ki je bilo v Ljubljani, nato pa smo se takoj začeli pripravljati na akademski ples. Delo smo si razdelili: eden je skrbel za hrano, drugi za pijačo, za plakate, donacije ... Pod lipo se nas je zbiralo okoli 40–50 od vsega 80–90. Vsak je rad prišel na sestanek, ki je bil namenjen druženju. Najprej je bil uradni del, razdelitev nalog ipd., nato pa prosti del, zabava.

Z denarjem, zbranim na akademskem plesu in dotacijami smo uspeli, da so imeli študentje zabavo zastonj, vse je plačal klub in zato so študentje radi prišli.

STE SE POGOSTO VRAČALI DOMOV?

Sam sem nekajkrat ostal v Ljubljani, vendar je bil ob nedeljah tak dolgčas, da sem nato redno hodil domov.

V Velenju so bila nenapovedana srečanja študentov v Delavskem klubu, kjer je bila ob sobotah glasba. Rezervirali smo si posebno sobo in kdor je prišel v Velenje in je imel čas, je prišel tja, sploh v zimskem času. Poleti je bilo aktualno staro jezero.

KAKO STE DOLOČILI PREDSEDNIKA?

Odbor se je malce pogovoril, kdo bi lahko prevzel. Najprej se je s kandidatom pogovorilo, nato pa so ga predlagali na sestanku. Ni bilo tajnih volitev. Poleg predsednika je bil še blagajnik in še nekdo, da so bili trije podpisniki.

Z občino smo imeli dobre odnose. V vrhu so bili ljudje, s katerimi smo se poznali, z nekaterimi že od prej, preko dela mladinske organizacije. Klub je tudi aktivno deloval v organih občine v posameznih odborih. V SIS-u (samoupravna interesna skupnost – op. ur.) smo imeli svojega predstavnika za šolstvo in štipendiranje, kar je šlo iz občin-skih sredstev. To niso bile kadrovske štipendije, temveč ob-činske. Člani kluba so sodelovali v komisiji za izbiro kandidatov. Tudi zato, ker so se prijavljali študentje in so poznali razmere.

Kljub temu, da smo bili v Ljubljani, se preko teh pred-

stavnikov nismo čisto izločili iz delovanja občinske mladinske organizacije.

ZANIMAJO ME PREDVSEM NIHANJA V DELOVANJU?

Okoli leta 1973 je začelo malce pešati. Že prej smo nalezeli na nezainteresiran odziv posameznih študentov za naše sestanke. Morda ravno zato, ker se nismo toliko poznali. Pojavljali so se tudi drugi interesi – disko je bil 'bog i batina'.

Od prve generacije velenjskih gimnazijcev je polovica prišla v naš klub, polovica pa v koroški. Oba kluba sta bila zelo aktivna, tudi primorski. Povezovali smo se tako, da smo mi odšli na njihov sestanek ali oni na našega. Leta 1968 so ukinili železnico na Koroško in po parih generacijah so se končali tudi intenzivnejši stiki med šaleškim in koroškim klubom. Tedaj so te stike krepili predvsem koroški študentje, ki so v srednjo šolo hodili v Velenje. Po tem letu na velenjsko gimnazijo ni bilo več vpisov iz koroškega dela.

Nezainteresiranost, tudi modna muha in pa več možnosti, ki so jih imeli študentje – vse to je pripomoglo, da študentje niso več toliko čutili pripadnosti klubu.

Nikoli nisem mogel razumeti, kako nekdo več vidi v disku, kot pa da pride na naš sestanek, ki mu sledi skupna zabava, večerja (pečenica in kislo zelje) in zastonj pijača.

Z mladinsko organizacijo še nismo imeli razčiščeno, da bi del proračuna prišel tudi k nam, to so izpeljali sredi sedemdesetih.

STE KAM OBJAVLJALI?

O svojem mediju nismo razmišljali, to tedaj ni bilo v modi.

Izhajalo je občinsko glasilo Rudar in tja smo objavljali, če je bilo kaj takšnega. Tudi v Delo – za akademski ples prav gotovo ali če smo pripravili okroglo mizo. Vsako leto sta bili vsaj dve okrogli mizi. Spomnim se, da smo se dosti pogovarjali okoli Aškerčeve, kar je bila tedaj pereča tema. Dobili smo se v Ljubljani ali v Velenju. Tudi na nivoju mladinske organizacije in SZDL-ja in ZK-ja. Premleli smo situacijo. Oni so imeli svojo opredelitev, mi smo stvari videli malo drugače.

SANJE O LASTNEM PROSTORU?

Na občini v Velenju smo veliko poskušali, da bi si pridobili prostor. Mladinski klub, ki ga je ustanovil takrat še RŠC, mislim da okrog 1965, je izgubljal (tam je zdaj Zavod za urbanizem). Ta klub naj bi bil odprtega tipa, vendar so se tam zbirali predvsem dijaki ŠC. Šank, ki ga je vodila šola, je bil njen strošek. Mi smo bili zadolženi le za programski del. Vendar so klub potem zaprli, nekje po 1968 v Velenju ni bilo ničesar več.

Bili so interesi tudi za grad, v kleti, kjer bi lahko dali glasbo glasneje ... Saj smo se srečevali v Delavskem klubu, na jezeru ali nato v hotelu, vendar pa lastnih prostorov nismo imeli. Za sestanke smo se z mladino na občini že lahko zmenili za kakšno sobo, vendar to ni bilo to. Hoteli smo, da nekam prideš, se usedeš, malo spiješ, se pogovarjaš in se imaš fino ne da te kdorkoli nadzira. Saj v Klubu je bilo podobno, ampak tam so bili prisotni tudi drugi.

Prosili smo tudi za prostor v šaleškem podhodu, kjer je bil nato Super Li. Najprej smo še razmišljali, da bi prostore mladinskega kluba spravili v pogon vsaj polovično.

Na občini so formalno podpirali to našo zahtevo, vendar se je vedno kje zataknilo. Spredvideli pa so, da nismo imeli kam iti in smo se nabirali po lokalih. Potem pa se je našel kak študent, ki je kakšnemu občinskemu funkcionarju v lokalni kakšno napel, kar pa ni bilo prijetno.

V začetku je imel mladinski klub redne plese in sestanke, nato pa le še šank in igralne avtomate.

DOM BORCEV IN MLADINE?

Tudi tu je bila želja, da bi dobili prostore. Bivšo konjušnico so sicer podrli in naredili nov objekt. Vendar prostorov vseeno nismo dobili – videli so nas kot pijance.

MORJE, SMUČANJE?

V Crikvenico smo šli, in sicer prvič 23. maja 1969. 20. maja je v Ljubljani zapadel sneg in bili smo na trnih ali gremo ali ne. Seveda smo šli. Z avtobusom. Petek, sobota, nedelja. Elektrarna je imela tam svoj dom. Maja so bili zaposleni že dol, vendar še ni bilo veliko obiska, tako smo se

dogovorili za pametno ceno

Smučanje je prišlo kasneje ali pa se jaz ne spomnim. Bilo je na Voglu, Krvavcu in Pohorju.

UDARNIŠKE AKCIJE?

Te so bile, udeležba pa je bil odvisna od posameznika. Tudi kot klub smo se dobili in šli, saj malo smo morali biti v nekih okvirih. Vendar so se glavne udarniške akcije takrat že končale – regulacija Pake, park 1959, kotalkališče.

SE TEDANJI ŠŠKJEVCI ŠE KAJ SREČUJETE?

Glavnina nas je ostala tu. Občina je bila zainteresirana, da bi študentje po končanem študiju ostali v Velenju, ker smo bili kadri iz raznih strok, je podpirala medsebojno povezovanje, saj se da preko osebnih povezav marsikaj postoriti. Tedaj je bil drug sistem, vse se je dirigiralo, bili pa so možni predhodni dogovori.

Stojan Povh je bil prvi mariborski predsednik. Peter Kodela, ki je sedaj v Avstraliji, bi lahko bil predsednik med Kmeclom in Dolejšijem.

Jaz sem bil predsednik 1970/71. Lahko, da je bil pred mano predsednik Avberšek, ali pa Sajko. Zdi se mi, da sem funkcijo predal Petru Tratniku. Morda je bil Ahtik za Tratnikom in potem Rebernik.

STE IMELI RAZNE ODSEKE?

Bile so razne oblike, vendar niso bile striktno resorno razdeljene. Klub je imel ožji odbor. V krogu tega smo si razdelili določene naloge: npr. povezovanje z ZSMS-jem.

Mi smo imeli akademski ples (AP) januarja 1969. Takrat smo povabili tudi 4.letnik gimnazijcev, čemur je Bojan Glavač (prvi direktor velenjske gimnazije – op.ur) nasprotoval, češ da imajo *hora legalis*. S tem smo se srečali že 30. decembra 1967, ko smo mladinci RŠC-ja naredili mladinsko silvestrovanje. Glavač je vztrajal, da morajo biti gimnazijci ob desetih doma, vendar smo ga prepričali, da je popustil do polnoči. Bili pa so razni ekscesi, saj je AP trajal do jutra in je prišlo do prekoračitev, pa tudi Glavač je hodil na AP. Odnosi z gimnazijo so bili za časa Glavača zelo kratki.

Z gimnazijo smo imeli bolj usklajene info dneve, predstavitve posameznih fakultet, saj še ni bilo dnevov odprtih vrat.

Načelno smo se dogovorili, kdo bo pokrival katero področje, ampak ne tako strogo, kdor je imel čas, je pač kaj postoril.

Udeleževali smo se sestankov mladine, da smo vedeli, o čem se pogovarjajo in v kakšni obliki bi lahko sodelovali. Udeleževali smo se raznih okroglih miz. K delovnim akcijam je bilo težko koga spraviti, razen tistih, ki so bili na to bolj lokalno vezani: npr. pri cesti za Škale so pomagali Škalčani, ne kot predstavniki ŠŠK-ja, ampak kot krajan.

KOLIKO JE ZARADI ŠŠK-JA TRPEL FAKS?

Čisto od posameznika odvisno. Nas je bilo 15 v odboru, da smo si bolj razdelili delo za naše glavne dejavnosti. Zaradi samih sestankov študij ni bil oviran; to je bilo enkrat mesečno, pa tudi če si kak dan izostal, da si firmam nesel kakšna vabila, to ni bil problem. Če zna predsednik pravilno razporediti delo, mu res ni potrebno žrtvovati študijskega leta. Čeprav je ravno tu problem – razporediti delo in najti prave ljudi.

KAKO STE LJUDI ANGAŽIRALI ZA DELO V KLUBU?

Klub nas je povezoval in čutili smo pripadnost. Če pa je tako, se tudi udeležuješ stvari v okviru kluba. Malo časa žrtvuješ za dobrobit vseh.

Običajno je prejšnji predsednik še vedno pomagal mlajšemu – ni bilo tega, da bi starejši predal mlajšemu in odšel. 20–30 ljudi se je izmenjevalo v odboru.

LETO 1970?

Tedaj je prišlo do velikega razkoraka z velenjskimi gimnazijci – ne gre toliko za generacijski razkorak kot za to, da se niso poznali. Prišlo je do tega, da starejših ni bilo več in ostali so le mlajši velenjski gimnazijci. Ti so se med seboj poznali. Leta 1969/70 je prišla prva generacija gimnazijcev in 1971/72 je bila še zadnja generacija, ko so bili zraven tudi Korošci. V letu 1973/74 se je že začelo obdobje, ko starih ni bilo več.

Do neke krize ravno ni prišlo, se je pa poznala razlika v letih – drugi pogledi, drugi časi, možnosti, navajenosti.

Nam je največ pomenilo, da se dobimo skupaj in poklepetamo, mlajši pa so radi zahajali v disko, kar je bilo moderno.

Čas, ko sem hodil v srednjo šolo, je zaznamoval tudi začetek gimnazije. Sam sem začel hoditi v srednjo šolo leta 1963, prvi letnik gimnazije pa so v Velenju uvedli leta 1965/66. Nisem pa izgubil stika s tistimi, ki so se vozili v Celje – oni so se tako poznali med sabo. Gimnazijci iz Velenja in iz Celja pa se niso poznali, saj je bil med njimi tudi generacijski preskok. 'Celjani' so bili že proti koncu študija, 'Velenčani' pa so šele začeli.

Če nas je bilo leta 1968 šestdeset študentov, nas je bilo leta 1969 že devetdeset ali več, številke so hitro rasle.

V letih 1965, 66, 67 so bili Korošci še vpisani, potlej pa jih praktično ni bilo več, ker so za Ravne imeli boljšo avtobusno povezavo, železnico do Velenja pa so ukinili.

KAJ OČITKOV DO MLAJŠE GENERACIJE?

Vem, da ni prijetno, če se trudiš, pa ti nato starejši težijo, vendar moram priznati, da smo tudi mi mlajšim kdaj kaj očitali.

Tudi nam je takrat kdo kaj očital, sploh ker finance niso bile tako urejene kot danes, smo pa take kaj hitro postavili pod hladen tuš. Klub je obstojal, bil je organiziran, kdor je želel zraven kaj početi, je seveda lahko. Glavna stvar pa je bil akademski ples, to je bil eliten ples. Prišlo je dosti ljudi, starih študentov, ki so bili že na položajih.

STE IMELI KAKŠNE STIKE Z DRUGIMI KLUBI?

S Korošci malo več – oni so prišli na naše sestanke in nekaj naših je odšlo tja. Prva generacija gimnazijcev je še poznala Korošce.

KDO JE BIL NA DRŽAVNEM (REPUBLIŠKEM) NIVOJU V ZSM?

V vrhu mladine leta 1965 je bil Kučan, kmalu nato pa že Anderlič. Na nivoju občine je bil tedaj Drago Krivc (1969).

Val študentskih nemirov leta 1968 je prišel tudi k nam,

vendar v manjši meri, saj je bila tu bolj trda roka.

Radio Študent je bil v nekem obdobju radio Kričač. Vendar teh splošnih valov s ŠŠK-jem ne moremo povezovati – od politike smo se bolj distancirali.

Kulturni večer ŠŠK-ja v prostorih mladinskega centra I. 2002.

Sobotno popoldne v ŠŠK-jevi čajnici I. 2002.